

Prezentare Gelu Duminica

Ocupare

Sinaia, 12-14 decembrie 2006

• Indicatori ocupationali pentru populatia de romi din Romania

Sursa: „Romii din Romania”, ICCV, coord. M.Preda si C.Zamfir, 2002, Ed. Expert

- Gradul de ocupare a populației de romi din România este mult mai mic decât cel al populației la nivel național (47 % față de 61,7 %);
- Ponderea casnicilor este de peste 4 ori mai mare în rândul romilor decât la nivel național și arată slaba participare a femeii rome pe piața muncii;
- Mare parte din romi nu au ocupație (13,2 %);
- Din totalul populației de romi ocupate aproximativ 2/3 îl reprezintă bărbații (65 %) iar puțin sub o treime dintre ei sunt salariați;
- 41,7 % din totalul populației sunt zilieri;
- 33,5 % dintre romi nu au nici o calificare, (14,3%) sunt agricultori și (4,6%) sunt zilieri. Calificările moderne se întâlnesc în 37,3% din cazuri iar cele tradiționale în 10,3% din cazuri.

2. Ratiuni pentru Dezvoltarea Resursei Umane care provine din comunitatile de romi

Populatia de romi este una foarte tanara

Populația de romi are o structură pe vârste diferită de cea a populației la nivel național. Ea este foarte tânără, aproximativ 1/3 din total având vârsta sub 15 ani spre deosebire de populația totală în care aproximativ o cincime are sub 15 ani. Această situație arată faptul că în următorii ani un număr însemnat de tineri romi vor intra pe piața muncii, lipsa de calificare determinându-i pe mulți să se îndrepte spre munci "inferioare" din punct de vedere al remunerației sau prestigiului social.

Supra-reprezentare în rândul Somerilor de Lunga Durata

Ponderea șomerilor înregistrați este scăzută în rândul romilor, pe de o parte datorită faptului că puțini dintre aceștia au finalizat școala profesională sau liceul și au lucrat cu carte de muncă iar, pe de altă parte, pentru că o mică parte dintre romi au fost salariați și și-au pierdut locul de muncă devenind șomeri. În plus, mulți dintre ei au depășit demult perioada ajutorului de șomaj, devenind șomeri de lung termen, situație în care nu apar în totalitate statisticile oficiale privind șomajul.

Șomeri după etnie și durata șomajului (Recensământul Populației 2002)

Total/ etnia	Durata șomajului			
	Sub 6 luni	6-9 luni	9 - 27 luni	peste 27 luni
Români	20,68	21,27	25,15	32,89
Maghiari	25,62	20,84	25,39	28,16
Romi	21,31	11,78	16,63	50,27
Altele	19,66	19,98	27,78	32,59

Slaba instructie scolara

Este bine știut că accesul la educație se află în legătură directă cu nivelul de trai (în România aproximativ 90% dintre copiii aflați în afara sistemului de școlarizare provin din familii sărace sau foarte sărace). Alți factori determinanți în facilitarea accesului la educație sunt legați de: vecinătate, gradul de cunoaștere a limbii oficiale sau chiar etnia declarată.

Neșcolarizarea pe generații

Generația de tranziție (7-16 ani)	Generația tânără (17-25 ani)	Generația matură (26-45 ani)	Generația vârstnică (peste 46 ani)
18,3%	17,0%	15,2%	26,7%

Sursa: Romii în România, ICCV, 2002

Slaba calificare profesionala

Din total populației active doar o treime are o calificare în meserii „moderne” (chiar dacă acestea nu mai sunt conforme cu solicitările actuale ale pieței muncii), aproape jumătate declară că sunt muncitori necalificați iar foarte puțini au deprinderi în meserii tradiționale.

Meseriile populației de romi din România 1992-1998 (în procente)

Meseria	Romii la nivel național 1992	Romii la nivel național 1998
Nu au nici o meserie	79,4	52,4
Au meserii tradiționale	3,9	10,3
Au meserii moderne	16,1	37,3

Surse: *Romii din România*, Editura Expert, București, 2002 și *Țigani în îngrijorare și ignorare*, Editura Alternative, București, 1993

Supra-reprezentata în regiuni defavorizate

Tipul de comunitate în care trăiesc romii are implicații profunde în ceea ce privește calificarea lor. Astfel pentru romii care provin din comunități compacte și oarecum izolate sunt specifice fie lipsa unei calificări, fie prezența unor competențe în meserii de tip tradițional. Pe măsură ce se îndepărtează de aceste comunități romii devin mai calificați, de regulă în meserii moderne.

Mobilitatea pietei muncii (flux migrational al fortei de munca) calificata dupa aderarea Romaniei la UE

Deschiderea partiala a pietei muncii din spatial European va genera, cu siguranta, un deficit de forta de munca la nivel national.

3. Programe nationale pentru sprijinirea accesului (romilor) pe piata muncii

➤ HG nr. 970/2006 privind aprobarea Planului Național de Acțiune în Domeniul Ocupării PNAO - 2006

Linia directoare integrată 20 - Îmbunătățirea corelării cu nevoile pieței muncii:

- Consolidarea capacității ANOFM de a furniza servicii adaptate clienților, în special grupurilor defavorizate pe piața forței de muncă (romi, beneficiari ai venitului minim garantat, șomeri de lungă durată);

CAP. 6 - Probleme ale inserției pe piața forței de muncă a persoanelor de etnie romă

Obiective:

Îmbunătățirea accesului la educație a grupurilor dezavantajate

Promovarea măsurilor de integrare a romilor pe piața muncii inclusiv prin combaterea discriminării

Consolidarea capacității instituționale a ANR, în special la nivel teritorial

➤ **Strategia Guvernului de imbunatatire a situatiei romilor, modificata si completata prin H.G. 522/2006**

Obiective:

- Creșterea eficienței măsurilor active destinate includerii romilor pe piața forței de muncă.
- Reglementarea și promovarea unor măsuri active pentru beneficiarii de venit minim garantat, prin facilitarea accesului la cursuri de reconversie profesională.

Măsuri:

- Elaborarea și implementarea unui program cu abordare inclusivă pentru încadrarea în muncă a romilor, cu accent pe problematica femeilor de etnie romă.
- Realizarea unor programe vizând dezvoltarea capacității antreprenoriale a romilor, precum și revitalizarea meseriilor tradiționale, căutate pe piața muncii.
- Implementarea planului existent de ocupare a forței de muncă: organizarea bursei locurilor de munca, măsuri active de ocupare (job-club),
- Elaborarea unui program anual de formare și reconversie profesională în meserii cu grad ridicat de solicitare pe piața muncii.
- Elaborarea unui plan de externalizare a serviciilor instituționale către ONG-uri (consiliere, formare, ocupare, etc.), în vederea sporirii eficienței acestor servicii.

4. Relevanta "Strategiei de Descentralizare in Domeniul Somajului 2006-2008" pentru populatia de romi

Obiectiv:

Apropierea de beneficiarii serviciilor de ocupare cu implicarea mai puternică a autorităților locale în soluționarea problemelor șomerilor.

În această viziune, primăriile ar urma să ofere:

- Informarea primară a persoanelor în căutarea unui loc de muncă privind drepturile de care beneficiază și unde trebuie să se adreseze dacă îndeplinesc condițiile pentru a primi indemnizație de șomaj;
- Înregistrarea persoanelor în căutarea unui loc de muncă, dar numai a celor care nu îndeplinesc condițiile pentru a beneficia de indemnizația pentru șomaj.
- Afișarea locurilor de muncă vacante comunicate de agenția pentru ocuparea forței de muncă;
- Medierea pe locurile de muncă vacante a persoanelor înregistrate în căutare de loc de muncă;
- Îndrumarea persoanelor în căutarea unui loc de muncă ale căror solicitări depășesc competențele compartimentului din primărie către agențiile pentru ocuparea forței de muncă și, eventual, recomandarea către serviciile specializate ale acestora.

5. Prioritatile Planului de Masuri ale Deceniului de Incluziune a Romilor 2005-2015

Domeniul Ocupare

Scop 1 - Creșterea numărului de persoane de etnie Roma angajate legal

Obiective:

5. Angajarea a 100.000 persoane de etnie roma pe perioada Deceniului prin intermediul Programului Național pentru Ocuparea Forței de Muncă (masura legata de prevederile PNAO)
7. Cresterea nivelului de calificare a persoanelor de etnie roma (masura relevata si pentru HG 522/2006 - necesita complementaritate PNAO 2006)
9. Sprijinirea etnicilor romi pentru începerea unei afaceri și/sau obținerea certificatului de persoana fizica autorizata (masura necesita crearea unui mecanism de implementare comun ANR-MMSSF-ANOFM etc)
11. Cresterea capacității furnizorilor de servicii de: mediere, consiliere și formare profesională, în vederea oferirii serviciilor la nivelul comunităților de romi (Strategia de Descentralizare preia, in parte, aceasta idee)

Scop 2: Promovarea incluziunii și solidarității sociale între romi și neromi

Obiective:

- Implementarea unor campanii de informare pentru romi privind beneficiile și serviciile furnizate de către instituțiile aflate în coordonarea MMSSF (masura necesita crearea unui mecanism de implementare comun ANR-MMSSF)
- Eficientizarea celor 42 de parteneriate active între reprezentanții romilor, ai ONG-urilor specializate pe problematica romilor și reprezentanți locali ai instituțiilor descentralizate ale MMSSF (masura necesita crearea unui mecanism de implementare comun ANR-MMSSF)
- Organizarea unor campanii de promovare a egalității de șanse pe piața muncii, prevenirea discriminării și combaterea sărăciei (masura necesita crearea unui mecanism de implementare comun ANR-MMSSF -CNCD-ANES)

6. Concluzii si recomandari

Concluzii:

- Masurile enuntate in Strategia de Imbunatatire a Situatiei Romilor din Romania (HG 522/2006) **sunt partial conectate la cele din PNAO**. Cu toate acestea este inca nevoie de crearea unui mecanism de implementare, comun, a obiectivelor din cele doua initiative. Recomandam ca PNAO 2007 sa includa, intr-un mod mult mai concret, masurile mentionate in HG 522/2006.
- In perspectiva descentralizarii Serviciilor de Somaj, recomandam introducerea unei masuri in cadrul Planului pe Deceniu, care sa sprijine instruirea expertilor romi din primarii si a ONG-urilor locale in metodele de lucru specifice. In acest fel se asigura sinergia intre Strategia de descentralizare, HG 522/2006 (care prevede descentralizarea si externalizarea serviciilor de consiliere profesionala) si Planul pe Deceniu.
- Este nevoie de o sinergie intre scopurile si obiectivele exprimate in Planul de Masuri al Deceniului de Incluziune a Romilor, obiectivele exprimate in PNAO si Strategia de Descentralizare (documente elaborate in perioada diferite). Consideram necesara revizuirea planului de actiune pentru implementarea masurilor din Deceniul de Incluziune, astfel incat masurile propuse sa fie in concordanta cu politicile nationale in domeniu (realizarea unor planuri incluzive).

Recomandari

- **Dezvoltarea de politici publice în domeniul ocupării forței de muncă, în parteneriat cu MMSSF și Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă (ANOFM) și AM-POS- DRU** - politicile de ocupare deplină a romilor nu pot fi decise separat, doar dintr-o anumită optică, ci trebuie gândite ca făcând parte dintr-un mecanism complex de formulare a politicilor publice naționale. Considerăm necesar ca Planurile realizate în cadrul Deceniului să asigure sinergia între celelalte măsuri/strategii în domeniu promovate de către MMSSF/ANOFM, AM-POS-DRU etc
- **Crearea/consolidarea/imputernicirea unui mecanism permanent de monitorizare a politicilor de ocupare** în contextul *Strategiei Europene de Ocupare*. Pentru o mai bună implementare a politicilor europene e nevoie de un mecanism permanent care să monitorizeze modul în care obligațiile asumate de România sunt respectate. ANR ar putea oferi o monitorizare complexă politicilor de ocupare, cu o focalizare pe romi.
- **Transformarea ANR într-un organism intermediar de administrare a fondurilor europene, în special Fondul Social European** - Conform priorității 4 (Dezvoltarea Resurselor Umane) din cadrul Programului Național de Dezvoltare (PND) a României 2007-2013, romii sunt considerați un grup țintă privilegiat. Prin dezvoltarea unui mecanism de formulare, implementare, monitorizare și evaluare de politici publice, ANR ar putea foarte bine administra fondurile europene atunci când ne referim la măsuri specifice pentru romi. Transformarea ANR într-un organism intermediar ar permite adaptarea instrumentelor publice la nevoile comunităților de romi.